

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE İLKOKUL A1 SEVİYESİ İÇİN ETKİNLİK ÖNERİLERİ*

Müge CEYLAN¹

Özet

Türkiye’de son yıllarda siyasi, ekonomik, sosyal sebeplerle birlikte artan göçmen nüfusu, Yabancılara Türkçe öğretim alanını önemli hâle getirmiş, toplumdaki uyumun sağlanması, hedef kitlenin Türkçeyi kolayca öğrenebilmesi için kurum ve kuruluşlar çeşitli materyaller üreterek sürece destek vermektedir. Nitekim, dil öğretiminde öğrenmelerin kalıcı hâle gelmesi, büyük ölçüde derste kullanılan etkinlik ve materyallere bağlıdır. Yabancılara Türkçe öğretiminde üretilen etkinliklerin öğrenci merkezli, ilgi çekici, eğlenceli, yaş seviyesine uygun olması, dil becerilerini etkili bir biçimde geliştirmesi önemlidir. Bu niteliklere sahip

etkinlikler, öğrencilerin dil öğrenimini kolaylaştırmakta ve hedef dile ilgisini

Anahtar Kelimeler:

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, okuma becerisi, okuma materyali

Geliş/Received:

15 Temmuz/June 2022

Kabul/Accepted:

23 Eylül/Semtember 2022

Yayın/Published:

30 December/Aralık 2022

* **İntihal Taraması/Plagiarism Detection:** Bu makale intihal taramasından geçirildi/This paper was checked for plagiarism.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Müge Ceylan).

Atıf/Cite as: Müge Ceylan, “Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkokul A1 Seviyesi İçin Etkinlik Önerileri = Activity Suggestions For Primary School A1 Level In Teaching Turkish To Foreigners”, Edebiyat Bilimleri 3, (Aralık/December 2022), 95-113 <https://doi.org/10.5281/zenodo.7494915>

CC BY-NC 4.0 | This paper is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial License

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü, Kırıkkale-Türkiye, ORCID: 0000-0002-2233-1623, mugeceylan9@gmail.com

artırmaktadır. Nitekim, alana kazandırılan çeşitli etkinlikler, öğrencilerin farklı örneklerle karşılaşmasını ve öğrendiklerinin kalıcı olmasını sağlarken öğretmenlere ders kitabının dışında kullanabilecekleri alternatif örnekler sunmaktadır. Bu sebeple çalışmada Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı temelinde ilköğretim A1 düzeyindeki öğrencilerin dil gelişimini destekleyici okuma metinleri ve yardımcı okuma materyalleri hazırlanmıştır. Etkinlikler oluşturulurken hedef kitlenin seviyesine uygun, ilgi çekici ve öğrenci merkezli olmasına özen gösterilmiştir. Böylece öğretmenlerin ders süreçlerinde kullanabilecekleri alternatif etkinlikler alana kazandırılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, okuma becerisi, okuma materyali.

ACTIVITY SUGGESTIONS FOR PRIMARY SCHOOL A1 LEVEL IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS

Abstract

The increasing immigrant population in Turkey in recent years due to political, economic and social reasons has made the field of teaching Turkish to foreigners important, institutions and organizations support the process by producing various materials in order to ensure harmony in the society and learn Turkish easily for the target audience. As a matter of fact, making learning permanent in language teaching largely depends on the activities and materials used in the course. It is important that the activities produced in teaching Turkish to foreigners are student-centered, interesting, entertaining, age-appropriate, and develop language skills effectively. Activities with these qualities facilitate students' language learning and increase their interest in the target language. Hence, various activities brought to the field provide students with different examples and ensure that what they learn is permanent, while offering alternative examples to the instructors that they can use outside of the textbook. For this reason, reading texts and supplementary reading materials supporting the language development of primary school A1 students were prepared on the basis of the Curriculum for Teaching Turkish as a Foreign Language. While creating the activities, care was taken to ensure that they were appropriate for the level of the target audience, interesting and student-centered. Thus, alternative activities that the instructors can use in the course processes have been tried to be brought to the field.

Key words: Teaching Turkish as a foreign language, reading skills,

reading material.

Giriş

Dil insanlar arası etkileşimi ve toplumların temelini oluşturur. Ergin'e (1977, s.7) göre dil, seslerle örülmüş eşsiz bir sistemdir ve bireylerin birbiriyle uyumlu yaşamasını sağlar. İnsanları ulusuna, yurduna, geçmişine sıkı sıkıya bağlar; kuşaktan kuşağa aktarılarak gelen dil, bireyi dün ve bugün arasındaki zincirin halkası hâline getirir (Aksan, 1979, s.13). Toplumdaki bireylerin, birbirleriyle uyumlu bir şekilde yaşayabilmesi, ortak kullandıkları dili öğrenme ve bu dille iletişim kurma becerilerine bağlıdır. Bu sebeple, bireylerin içinde yaşadıkları ülkenin dilini öğrenmesi, topluma aidiyetini geliştireceğinden son derece önemlidir. Çeşitli nedenlerle toplumlar kendi ana dillerini, başka milletlere öğretme çabası da sergilemektedir. 1960'lı yıllardan itibaren devlet desteğiyle öğretilmeye başlanan yabancılara Türkçe öğretiminin önemi, özellikle son yıllarda ülkemize yaşanan yoğun göçlerle birlikte gittikçe artmaktadır. Melanlıoğlu (2013) çalışmasında eğitim, ekonomik ilişkiler vb. nedenlerle yabancıların Türkçeye olan rağbetinde yükselme yaşandığını; talebin karşılanması için Millî Eğitim Bakanlığı, üniversiteler bünyesinde açılan dil merkezleri, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar ve özel dershanelerin Türkçe öğretimini gerçekleştirdiğini vurgulamaktadır. Nitekim, ilgili kurumlarda ders süreci, kurumların kendi çıkardıkları yayınlarda yer alan etkinliklerin işlenmesiyle gerçekleşmektedir.

Geçmişten günümüze dil öğretiminde birtakım yöntemler geliştirilmiştir. Bunlar, dil bilgisi çeviri yöntemi, dolaysız yöntem, işitsel-dilsel yöntem, iletişimsel yöntem, bilişsel yöntem, seçmeli yöntemdir. Yabancılara Türkçe öğretiminde, bu yöntemlerden lisan yapısına uygun olan seçilmelidir. Tek bir yöntemin yetersiz kaldığı durumlarda ise birden çok yöntem bir arada kullanılabilir. Nitekim, yalnızca bu yöntemler de kâfi değildir. Türkçenin dil özellikleri düşünüldüğünde, genelden- özele, dıştan- içe, parçadan bütüne gibi öğretim ilkelerini de kullanmanın yararlı olacağı düşünülmektedir (Korkmaz, 2018, s.96). Öte yandan dil öğretiminde temel dil becerilerinin eşit ve bütüncül geliştirilmesi gerekmektedir. Samperio'ya (2017, s.52) göre dil becerileri, etkinliklerle desteklenerek gelişir. Ders süresince kullanılan etkinlikler, bir öğretim stratejisi, materyal ve bir amaç

içermese dahi bir beceriyi kısıtlı bir zaman diliminde tekrarlatarak öğretmek için gerçekleştirilen her türlü işlemlerdir. Alyılmaz (2010, s.729) Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi hususunda istenilen düzeye ulaşamadığını dile getirmektedir. Özellikle ilkokul öğrencilerinin ülkeyle entegrasyonun söz konusu olduğu kritik döneme alana özgü sorunların zaman kaybetmeden çözülmesi gerekmektedir. Öğrenci merkezli yöntem ve tekniklerle hazırlanmış ders materyallerinin ve bu materyallerin anlaşılmasını sağlayacak okuma metinlerinin çeşitlenmesi, öğrencinin dil öğrenimini destekleyeceğinden sorunların giderilmesine katkı sağlayacaktır.

Hâlihazırda kullanımda olan materyallerdeki eksiklikler, yabancı öğrencilerin öğrenmelerini güçleştirmektedir. Derslerde özellikle öğrencinin yaş seviyesinin göz ardı edildiği materyallerin kullanılması önemli bir eksikliklerdir. Dilber (2018) çalışmasında incelediği kitaplarda yabancılara Türkçe öğretiminde yalnızca yetişkin eğitiminin üstünde durulduğunu belirterek çocuklara Türkçe öğretirken seçilen dil öğretim yönteminin, hazırlanan etkinliklerin farklılık göstermesi gerektiğini vurgulamaktadır. Karababa (2009, s. 276) araştırmasında Türkçe öğrenen yabancıların ihtiyaçlarına ve seviyeleri için kullanılan materyallerin, kitaplarının gereksinimleri karşılamadığını dile getirmektedir. Bu nedenle Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin yabancı öğrencilerin seviyesine uygun olması çok önemlidir (Güzel, 1987, s.9).

Yabancılara Türkçe öğretiminde hedeflenen, bireylerin Türkçenin dil becerilerinde yetkinleşmesini sağlamaktır. Bu kapsamda hazırlanan etkinlikler, dört temel beceri alanını da kapsamalıdır (Memiş, 2021, s.6). Öğretmenin, ders kitabındaki okuma metin ve etkinliklerin, hedef kitlenin özelliklerine uygun olmadığını, dersin beklentilerini karşılayamadığını düşündüğü zamanlarda kendi etkinliklerini hazırlaması gerekmektedir. Böyle bir durumda öğretici, etkinlik, araç-gereç tasarımlarını yaparken bu türde hazırlanmış çalışmalardan faydalanabilir (Gürsoy ve Bayram, 2022, s.268). Elbette bu süreçte temel kaynak Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı olmalıdır (TMV, 2019).

Bu çalışmada ilkokul kademesindeki öğrencilerin okuma becerilerini desteklemek amacıyla Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı temelinde A1 düzeyinde etkinlik örnekleri sunmayı amaçlamaktadır.

İlkokul A1 Düzeyi İçin Okuma Etkinlikleri

Tablo 1. Örnek Okuma Metni 1

Tema	2. Tema: Canım Arkadaşım (A1.3) ²
Okuma Kazanımları	1. Temel kişisel bilgileri belirler. ³ 2. Basit betimleyici ifadeleri tanır. ⁴
Dil Yapısı	Ek fiil geniş zaman
Metnin Adı	En İyi Arkadaşım ve Ben

En iyi Arkadaşım ve Ben

Merhaba, benim adım Ali. Ben Tekirdağlıyım. 9 yaşındayım. Sarı saçlı, mavi gözlüyüm. Boyum 150 cm, kilom 40. Arkadaşlarımdan uzun ve zayıfım. Saçlarımı hep kısa kestirmeyi seviyorum. Çünkü daha kullanışlı oluyor. Yanımdaki kişi en yakın arkadaşım Caner. Caner'le sık sık Türkçe kitaplar okuyoruz. Caner'le vakit geçirmeyi seviyorum. Ben Caner'le en çok futbol oynamayı seviyorum. Dostluk çok güzel!

Merhaba, benim adım Caner. Ben Bursalıyım ve 9 yaşındayım. Siyah saçlı, kahverengi gözlüyüm. Boyum 140 cm, kilom 35. Ben zayıf ve uzun saçlıyım. Saçlarımın uzun olmasını seviyorum. Çünkü güzel duruyor. Yanımdaki kişi Ali. Ali'yle sık sık oyunlar oynuyorum. Ben onunla basketbol oynamayı futboldan daha çok seviyorum. Çünkü basketbol boyumu uzatıyor. Arkadaşlarla spor yapmak çok güzel!

Merhaba, benim adım Aslı. Ben Antalyalıyım. 8 yaşındayım. Sarı saçlı, mavi gözlüyüm. Boyum 135 cm, kilom 30. Arkadaşlarımdan zayıfım. Ben uzun ve kıvrıkcık saçlıyım. Saçlarımı örmeyi seviyorum. Yanımdaki kişi arkadaşım Merve. Merve ve ben sınıf arkadaşız. O, bana flüt çalmayı öğretiyor. Merve'yle voleybol oynamayı ve film izlemeyi çok seviyorum. Arkadaşla zaman geçirmek harika!

Merhaba, benim adım Merve. Ben Muğlalıyım. 8 yaşındayım. Kızıl saçlı, kahverengi gözlüyüm. Boyum 130 cm, kilom 33. Ben uzun ve düz saçlıyım. Alnımdaki kâkülü seviyorum. Aslı benim en yakın arkadaşım. O, çok güzel dans ediyor. Bana dans etmeyi öğretiyor. Ben onunla en çok voleybol oynamayı seviyorum. Birlikte çok eğleniyoruz. Hayat arkadaşlarla güzel!

² Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s. 168.

³ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s. 168.

⁴ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s. 168.

Tablo 2. Örnek Okuma Metni 2

Tema	4. Tema: Ne Yapmayı Seviyorsun? (A1.3)5
Okuma Kazanımları	1. Metinlerdeki temel duygu ifadelerini belirler. 2. Temel gerekçelendirme ifadelerini belirler.6 3. Hobilerin anlatıldığı basit metinleri anlar.7
Dil Yapısı	-(y)I Belirtme Hâli ...-mAyI seviyorum -çünkü.../- mAyI sevmiyorum, çünkü... -II, -sIz
Metnin Adı	Hobilerim

HOBİLERİM

Merhaba arkadaşlar, bugün size hobilerim hakkında bir sunum hazırladım. Ben boş zamanlarımda spor yapmayı çok seviyorum. En sevdiğim spor, yüzmeye. Çünkü tüm kasları harekete geçiriyor ve beni rahatlatıyor. Sporun dışında, keman çalmayı çok seviyorum. Çünkü kemanın sesini çok beğeniyorum. Sık sık tiyatroya gidiyorum. Oyuncuları sahnede canlı izlemek eğlenceli oluyor. Hafta sonları jimnastik yapıyorum. Jimnastik, vücudumu güçlendiriyor. Ben dans etmeyi de çok seviyorum. Dans edince kendimi özgür hissediyorum. Ben boş vakitlerimi harika geçiriyorum.

Tablo 3. Örnek Okuma Metni 3

⁵ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.171.

⁶ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 171.

⁷ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 171.

Tema	<i>5. Tema: Benim Güzel Evim! (A1.3)⁸</i>
Okuma Kazanımları	<i>Metinden konum bildiren basit ifadeleri seçer. Basit metinlerdeki oluş sırasını belirler.⁹</i>
Dil Yapısı	<i>Hal Ekleri (-A, -DA, -Dan)</i>
Metnin Adı	<i>Güze Evim</i>

GÜZEL EVİM

Merhaba, benim adım Ayda. Ben on katlı bir apartmanın üçüncü katında ailemle birlikte oturuyorum. Evimiz 3 oda, 1 salon. Benim odam, kapıdan girişte sağ tarafta, oturma odasının yanında. Odamda yatağım, kitaplığım, çalışma masam ve oyuncaklarım var. Oyuncaklarım, çalışma masamın altındaki sepette duruyor. Yatağım, pencerenin yanında. Yatağımın karşısındaki duvarda aile fotoğraflarımız asılı. Aile fotoğraflarımızda annem, babam, ablam, dedem ve anneannem var. Odamın sağında, aynamın yanında kitaplığım var. Kitaplığımda birçok türde kitap var. Ben macera kitaplarından çok masal kitapları okumayı seviyorum. Odam hiçbir zaman dağınık değil. Düzenli olmayı seviyorum.

Evimizin önünde bir park var. Bu parkta arkadaşlarımla oyun oynamayı çok seviyorum. Parkta arkadaşlarımla en çok saklambaç, körebe, yakar top oynamayı seviyorum. Körebenin nasıl oynandığını biliyor musunuz? Körebe, grup halinde oynanan bir oyun. Oyun içindeki bir kişinin gözleri mendille bağlanıyor ve ebe etrafını göremiyor. Diğer oyuncular körebenin çevresinde dolaşarak ona dokunuyorlar. Körebe onları yakalamaya çalışıyor. Körebe bir kişiyi yakalayınca o kişi ebe oluyor. Haydi birlikte oynayalım! Oyun oynamak ne güzel!

Tablo 4. Örnek Okuma Metni 4

⁸Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.172.

⁹ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s.172.

Tema	6. Tema: Harika Bir Gün! (A1.3) ¹⁰
Okuma Kazanımları	1. Metinlerdeki günlük rutinlere ilişkin ifadeleri belirler. 2. Tarih/zaman ifadelerini tanır. 3. Bir metinden istenilen bilgileri seçer. ¹¹ 4. Metinlerde yer alan bilgileri sınıflandırır. ¹²
Dil Yapısı	Zaman Zarfları(önce, sonra, daha sonra; -Den önce/-Dan sonra,-mAdAn önce)
Metnin Adı	Bir Günüm Nasıl Geçti?

BİR GÜNÜM NASIL GEÇTİ?

7.04.2022

Sevgili günlük,

Bugün saat 08.00'de uyandım. Önce elimi yüzümü yıkadım, sonra dişlerimi fırçaladım. Dişlerimi fırçaladıktan sonra mutfaktan güzel kokular geldiğini fark ettim. Mutfağa gittim ve kahvaltımı yaptım. Kahvaltıda annemin hazırladığı mantarlı omlet, zeytin, peynir, bal ve reçel yedim. Ben kahvaltıda omlet yemeyi seviyorum. Kahvaltımı yaptıktan sonra okula gittim. Okulda Türkçe çalıştım. Öğleden sonra okulda bir gölge oyunu gösterisi izledim. Okuldan 16:00'da çıktım. Okuldan sonra jimnastik kursuna gittim. Kurstan 19:00'da ayrıldım. Eve döndükten sonra önce Türkçe çizgi filmi Pepee'yi izledim. Filmde Pepee okulda basket dersinde topu potadan atmaya, tekerlekli sandalye kullanan Bibii adlı arkadaşından öğrendi. Eve gittiğinde kardeşi Bebee'ye basket atmaya öğretti. Güzel bir bölümdü. İyi geceler.

Tablo 5. Örnek Okuma Metni 5

¹⁰ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.173.

¹¹ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.173.

¹² Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.173.

Tema	8. Tema: O Bir Kahraman! ¹³
Okuma Kazanımları	1. Yaygın meslek adlarını ve mesleklerin temel özelliklerini tanır. 2. Günlük hayata/ kişisel ihtiyaçlara yönelik temel kelime ve kalıp ifadeleri tanır ¹⁴
Dil Yapısı	-mAk istiyorum
Metnin Adı	Benim Ailem

BENİM AİLEM

Merhaba, benim adım Mine. Ben 9 yaşındayım ve öğrenciyim. Bu benim aile fotoğrafım. Sizlere ailemi tanıtmak istiyorum. Fotoğrafın sol köşesindeki kadın, benim annem. O bir hemşire. Hastanede çalışıyor ve hastalara sık sık iğne yapıyor. Ben iğnelere korkuyorum. Annemin yanında duran kişi dedem. Dedem bir mühendis. O, arabaların denizlerin üzerinden geçmesi için köprüler yapıyor. Dedemin yanındaki yaşlı kadın babaannem. Babaannem bir öğretmen. O çocuklara matematik öğretiyor. O, iyi bir öğretmen. Babaannemin yanında duran kişi halam. Halam bir aşçı. O, güzel yemekler yapıyor. O, iyi bir öğretmen. Halamın yanındaki kişi amcam. Amcam diş hekimi. Dişlerimi o tedavi ediyor. Amcamın yanında duran kişi kardeşim Elif. O benden bir yaş küçük. Elif ve ben aynı okula gidiyoruz. Elif'in yanında duran kişi babam. Babam bir polis. Suçluları yakalıyor ve bizlerin güvenliğini sağlıyor. Ailemdeki herkesi çok seviyorum. Onlar benim kahramanım!

Tablo 6. “Benim Ailem” Metnine Yönelik Etkinlik 1

¹³ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.175.

¹⁴ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.175.

Tema	8. Tema: O Bir Kahraman! ¹⁵
Temel Beceri	Okuma
Okuma Kazanımı	1. Yaygın meslek adlarını ve mesleklerin temel özelliklerini tanır.
Etkinlik Adı	Meslekler ve Özellikleri

Aşağıdaki cümleleri verilen kelimelerle tamamlayalım.

Aşçı, köprü, müzik, iğne, öğretmen, mühendis, diş hekimi, öğrenci, polis, diş, hemşire, hırsız, matematik, yemek

Ben Mine'nin _____. Ben bir _____. Ben güzel _____ pişiriyorum.

Ben Mine'nin _____. Ben bir _____. Ben hastalara _____ yapıyorum.

Ben Mine'nin _____. Ben bir _____. Ben _____ yakalıyorum.

Ben Mine'nin _____. Ben bir _____. Ben _____ yapıyorum.

Ben Mine'nin _____. Ben bir _____. Ben öğrencilere _____ öğretiyorum.

Ben Mine'nin _____. Ben bir _____. Ben _____ tedavi ediyorum.

Ben Mine'nin _____. Ben bir _____. Benim en sevdiğim ders, _____.

¹⁵ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.175.

Tablo 7. “Benim Ailem” Metnine Yönelik Etkinlik 2

Tema	8. Tema: O Bir Kahraman! ¹⁶
Temel Beceri	Konuşma (Sözlü Etkileşim)
Konuşma Kazanımı	1.Meslekler ve özellikleri hakkındaki konuşmalara katılır.
Etkinlik Adı	Aile Üyelerimin Meslekleri

Aşağıdaki soruları sesli olarak yanıtlayalım.

- Adın ne?
- Nerelisin?
- Nerede yaşıyorsun?
- Kaç kardeşin var?
- Annen ne iş yapıyor?
- Annenin işi nerede?
- Annenin mesleğinin özelliği ne?
- Baban nerede çalışıyor?
- Babanın işi nerede ?
- Babanın mesleğinin özelliği ne?
- Abin/ablan nerede çalışıyor?
- Abinin/ ablanın mesleğinin özelliği ne?

Tablo 8. “Benim Ailem” Metnine Yönelik Etkinlik 3

Tema	8. Tema: O Bir Kahraman! ¹⁷
Temel Beceri	Konuşma (Sözlü Üretim)
Konuşma Kazanımı	1. Bir mesleği basit cümlelerle tanıtır. ¹⁸
Etkinlik Adı	Meslekleri Tanıtıyorum

Aşağıdaki meslek kartlarını keselim. Hepsini karıştırıp içerisinde birini seçelim. Seçtiğimiz kartı arkadaşlarımıza tanıtalım.

¹⁶ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.175.

¹⁷ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s.175.

¹⁸ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s.175.

Boyacı	Garson	Mimar	Şarkıcı	Veteriner
Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?
Terzi	Aşçı	Öğretmen	Diş Hekimi	Polis
Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?	Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor?

Tablo 9. “Benim Ailem” Metnine Yönelik Etkinlik 4

Tema	8. Tema: O Bir Kahraman! ¹⁹
Temel Beceri	Yazma
Yazma Kazanımı	1. Bir mesleği basit cümlelerle tanıtır.
Etkinlik Adı	Hayalimdeki Meslekler

¹⁹ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s.175.

Hayalimizdeki iki mesleği aşağıdaki forma uygun şekilde yazalım.

Hayalimizdeki Meslek	
Nerede çalışıyor ?	
Mesleğinin özellikleri ?	

Hayalimizdeki Meslek	
Nerede çalışıyor ?	
Mesleğinin özellikleri ?	

Tablo 10. “Benim Ailem” Metnine Yönelik Etkinlik 5

Tema	8. Tema: O Bir Kahraman! ²⁰
Temel Beceri	Dinleme
Dinleme Kazanımı	1. Yaygın olarak kullanılan meslek adlarını belirler. ²¹
Etkinlik Adı	Meslekleri Eşleştiriyorum

Örnek Dinleme Metni

- Merhaba, benim adım Kenan. Ben bir doktorum. Ben bir hastanede çalışıyorum. Hastalara ilaç yazıyorum
- Merhaba, benim adım Cansu. Ben bir pilotum. Ben havaalanında çalışıyorum. Ben, yolcuları farklı şehirlere götürüyorum.
- Merhaba, benim adım Deniz. Ben bir berberim. Berber dükkanında çalışıyorum. Ben, müşterilerin saçlarını kesiyorum.
- Merhaba, benim adım Murat. Ben bir itfaiyeciyim. İtfaiye istasyonunda çalışıyorum. Ben yangınları söndürüyorum.
- Merhaba, benim adım Pelin. Ben bir tezgahtarım. Kıyafet mağazasında çalışıyorum. Müşterilere elbise satıyorum.
- Merhaba benim adım Hasan. Ben bir eczacıyım. Ben eczane dükkanında çalışıyorum. Hastalara ilaç satıyorum.
- Merhaba, ben Yağmur. Ben bir ressamım. Ben atölyede çalışıyorum. Doğa resimleri çiziyorum.
- Merhaba, ben Emre. Ben bir manavım. Ben manav dükkanında çalışıyorum. Müşterilere sebze, meyve satıyorum.

²⁰ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019, s.175.

²¹ Türkiye Maarif Vakfı. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Bayem Yayıncılık, İstanbul, 2019,s.175.

Metni dinleyelim. Aşağıdaki ifadeleri metne uygun olarak eşleştirelim.

1. Kenan bir	A. Doktor
2. Cansu bir	B. İtfaiyeci
3. Deniz bir	C. Tezgahtar
4. Murat bir	D. Manav
5. Pelin bir	E. Pilot
6. Hasan bir	F. Ressam
7. Yağmur bir.....	G. Eczacı
8. Emre bir	H. Berber

Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1) Kenan bir doktor. O eczane dükkanında çalışıyor.	()
2) Pelin bir tezgahtar. O bir kıyafet mağazasında çalışıyor.	()
3) Murat bir itfaiyeci. O bir itfaiye istasyonunda çalışıyor.	()
4) Yağmur bir ressam. O bir hastanede çalışıyor.	()
5) Cansu bir pilot. O bir havaalanında çalışıyor.	()
6) Deniz bir berber. O bir restoranda çalışıyor.	()
7) Emre bir manav. O bir manav dükkanında çalışıyor.	()
8) Hasan bir eczacı. O bir berber dükkanında çalışıyor.	()

Sonuç ve Öneriler

Yabancılara Türkçe öğretim alanı, ülkemizde hızla artan göçmen nüfusuyla birlikte gittikçe önem kazanmaktadır. Özellikle ilkokul çağındaki çocukların akran etkileşiminin oluşması, ülkeye entegrasyonunun sağlanması için Türkçe öğrenmeleri gerekmektedir. Bununla birlikte yabancılara Türkçenin öğretimi, sadece bir lisan eğitimi değil, Türk değerlerinin diğer milletlere tanıtım süreci demektir (Yüce, 2015, s.105). Yabancılara Türkçe öğretimi bir süreçtir. Bu süreçte yapılması gereken, öğrencinin dört temel dil becerisini destekleyici materyaller üretmektir. Materyal geliştirilirken hedef kitlenin nitelikleri göz önünde tutulmalıdır.

Bununla birlikte yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin ders içinde etkin olmasını sağlamak ve bireylere özgü nitelikleri göz önüne alarak dersi işlemek çok önemlidir. Öte yandan her bireyin dil öğrenme sebebi ve fiziki, psiko-sosyal yaşantısı farklıdır. Bu nedenle öğrencilerin Türkçe öğrenme sebebi, yaş durumu, eğitim seviyesi vb. nitelikler, bilhassa kişisel uygulamalarda göz önünde tutulmalıdır (Barın, 2004).

Yabancılara Türkçe öğretiminde hazırlanacak materyallerin dikkat çekici ve eğlenceli olması, bireyin materyalleri daha iyi anlamasını sağlamaktadır. Bu sebeple öğrencinin ders esnasında motivasyonunu artırıcı ve uygulamalarda etkin rol almasına yardımcı etkinliklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenci temelli eğitimin gerçekleştirilmesi önemlidir (Şimşek, 2011, s.27). Nitekim Demirel (1999, s.83) çalışmasında en etkili dil öğreticilerinin, ders içindeki her bir öğrencinin konuşmasına olanak tanıyanlar olduğunu vurgulamakta ve dersteki uygulamaların öğrencilerin zihninde unutulmaması için gerçek hayatla ilişik olması gerektiğini belirtmektedir.

Bu çalışma kapsamında geliştirilen okuma materyallerinde öğrencinin yaş düzeyi dikkate alınmış ve metinler çocuk dünyasına hitap edecek şekilde hazırlanmıştır. Metinler oluşturulurken içerdiği temanın konusuna, hedef ve kazanımlarına, dil bilgisi yapılarına dikkat edilmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde materyal çeşitliliği, öğrencilerin Türkçeyle daha fazla etkileşime geçmesine yardımcı olurken, dili öğrenmelerine de yardımcı olmaktadır. Bu sebeple gerekli ölçütler dikkate alınarak üretilen materyaller, alana katkı sunacaktır.

Öneriler

- Yabancılara Türkçe öğretiminde materyal çeşitliliği artırılmalı, mevcut materyaller geliştirilmelidir.
- Yabancılara Türkçe öğretiminde yaş seviyesine uygun materyaller hazırlanmalı, çocuğa görelilik ilkesi göz önünde tutulmalıdır.
- Geliştirilen materyaller açık ve kısa ifadeler içermeli, öğrencinin anlamasını zorlaştırmamalıdır.
- Hazırlanan materyaller, öğrencinin ilgisini çekmeli, bireyin

eğlenerek öğrenmesini sağlamalıdır.

- Yabancılara Türkçe öğretiminde geliştirilen materyallerin, her dil düzeyinde çeşitlilik sağlaması öncelenmelidir.

Kaynakça

- Aksan, D. (1979). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. Ankara: TDK Yayınları.
- Altuntaş Gürsoy, İ. ve Bayram, A. M. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri. *Journal of History School*, 56, 263-297.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728 – 749.
- Barın, E. (1992). Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Bir Metot Denemesi (Yayınlanmış YL Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demirel, Ö. (1999). Yabancı Dil Öğretimi. İstanbul: M.E.B. Yayınları.
- Dilber, N. Ç. (2018). Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yazılan kaynak kitaplara ilişkin bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 111-128.
- Ergin, Prof. Dr. M. Türk Dil Bilgisi: (1977), Eğitim Enstitüleri- Yüksekokullar ve Temel Bilimler Fakülteleri İçin: İstanbul: Minnetoğlu Yayınları.
- Güzel, A. (1987). Türkçenin Eğitimi ve Öğretiminde Metodoloji, Belgelerle Türk Tarih Dergisi, S. 47, s.1-9.
- Karababa, C. (2009). Teaching Turkish as a foreign language and problems encountered. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 42(2), 265-278.
- Korkmaz, E. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yaşanan Bazı Sorunlar ve Çözümleri. *Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (1), 89-104.
- Melanlıoğlu, D., Karakuş Tayşi, E. & Özdemir, B. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karikatür Kullanımı/ The Use Of Cartoons in Teaching Turkish as a Foreign Language. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (19), 241-256.

- Memiş, M. (2021). Yabancılara Türkçe öğretiminin güncel sorunları. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Samperio Sanchez, N. (2017). Discovering students' preference for classroom activities and teachers' frequency of activity use. Colombian Applied Linguistics Journal, 19(1), 51.
- Şimşek, P. (2011) Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri ve Yardımcı Okuma Kitapları Üzerine Bir Araştırma. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Türkiye Maarif Vakfı, (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı. İstanbul, Bayem Yayıncılık.
- Yüce, S. (2016). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Nitelikli Öğretim Elemanı Sorunu. Aydın Tömer Dil Dergisi, 1 (1) , 105-116.

İnternet Kaynakçası

- <https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/two-girlfriends-gm153124455-21360774>
- <https://www.shutterstock.com/tr/editorial/image-editorial/waiter-wearing-face-mask-serves-food-one-12796494aw>
- <https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/home-sweet-645138091>
- https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/two-brothers-laughing-gm171351307-21109555?phrase=%C4%B0ki%20sar%C4%B1%C5%9F%C4%B1n%20erkek%20%C3%A7ocuk&fbclid=IwAR0QYCLN57Z2zsYMuwrYCl5pdT9A_2A5HfKplIMmKZOUSgcuIKVpOhJKYcE
- <https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/beautiful-singing-girl-curly-afro-hair-1335999635?fbclid=IwAR2r0Q8Dv9kq-R4m7VfZrAqkHdUe3I1LDEZg-DYqoYTYXehawtDQGSTFRw8>
- <https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/construction-worker-painter-man-protective-helmet-1910773957?fbclid=IwAR3QE8yXrWXhNRitWus9ntxggy5BZelx0kHANjAHBIWxNlpsYamUjQ4S3do>
- https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/close-male-architect-hands-making-model-721777969?fbclid=IwAR3-dyGeodC5tq1eJthX_hF7wO4ZqQA5vvNIL_kDeuBOqDKbEbWiUJvXqpl

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/senior-gre-haired-man-wearing-veterinarian-uniform-2064093263?fbclid=IwAR0iNf04WB-PvreORcDQAzvBwyX5nKWpYsGGrwst5OVbT2YnndqB7SjaBzc>

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/female-athlete-doing-complicated-exciting-trick-1374593345?fbclid=IwAR3iaoayZ70jhis9aZ9ZfZlEj9Z3ujERqN7aINSIvGQj4yaBIYshlBj9s0A>

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/funny-child-girl-doing-homework-writing-1435036250?fbclid=IwAR0n7qofBXvdYqSqFPIU51qQJeKzTw6DbQguxdf21MmrjodSmS8kz4skz70>

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/smart-small-7s-caucasian-girl-child-1954278742?fbclid=IwAR0pHydrusOSQ7XnYc7II8O3YYNHHwxlfcor1GsR6385TS9rCRt3ToX93vmo>

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/painkiller-anesthesia-injection-dentist-examining-patients-1707041356?fbclid=IwAR3z91tU6Bo33YoBcpYslfBp8-8WgRXIMoKKUdX2Or1acIBOlperGMA3qtc>

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/teacher-giving-lesson-students-classroom-1065259865?fbclid=IwAR0iNf04WB-PvreORcDQAzvBwyX5nKWpYsGGrwst5OVbT2YnndqB7SjaBzc>

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/senior-construction-worker-looking-plans-on-94277842?fbclid=IwAR2wjiPEPf9GYQckFLwvvdIAbhOAVdp8d7kKYX5I-yWprSY8lio10SosDE>

https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/little-child-swims-underwater-swimming-pool-1930292870?fbclid=IwAR0N84d_Zq4f7dAe5UCYorriEpMtHPhwSoerp6v7TfRv9W3gFMKiGcXKocQ

https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/istanbul-october-17-unidentified-police-man-76452547?fbclid=IwAR0QYCLN57Z2zsYMuwrYCl5pdT9A_2A5HfKplIMmKZOUSgcuIKVpOhJKYcE

<https://www.shutterstock.com/tr/editorial/image-editorial/ramon-local-tailor-working-his-workshop-downtown-12805474h>

<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/female-nurse-working-her-job-hospital-142098826?fbclid=IwAR0d4jg4HXyL61vBpgQYzXVq-PA27uA5JnnuiNwca-AEEMZoUp0ya4tSn5o>

https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/professional-female-chef-hat-makes-final-1921924586?fbclid=IwAR1jIH3IUtOUxxNK1HGJGSJZFr6uyoB7_BlsRseCVQi79smYjmBEW2Bpeec

<https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/pozitif-aile-%C3%A7ok-say%C4%B1da-foto%C4%9Fraf-yapma-gm679353126124452065?fbclid=IwAR13HFnAkesHGbWhxx7GD3YkVU6NmDgDqYuRaihVEJvrwgYUZ5X3DP9kM-s>